

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „УПРАВЛЕНИЕ“
КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

Приета от ФС (протокол №12/29.04.2024 г.)

Приета от КС (протокол №10/16.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “УПРАВЛЕНИЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ РАЗХОДИ”

ЗА СПЕЦ. “Публичен мениджмънт и административна власт“;

ОКС “магистър” - редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 5 за СС и СНУ, 6 за ДНДО и СПН ;

СЕМЕСТЪР: 9 за СС и СНУ, 11 за ДНДО и СПН

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.

КРЕДИТИ:6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ХОРАРИУМА СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (ча- сове).</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ		
В т.ч.:		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Светлозар Стефанов)

2.
(гл. ас д-р Петко Захариев)

Ръководител катедра:
„Счетоводна отчетност” (доц. д-р Надежда Попова)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната програма по дисциплината "Управление на публичните разходи" е изготвена за целите на магистърско обучение в специалност "Публичен мениджмънт и административна власт". В резултат на изучаване на дисциплината студентите придобиват специални знания, допълващи дисциплини, изучавани в бакалавърската степен на обучение, а това разширява обхвата на техните умения и дава съществено предимство при последваща реализация в сферата на публичния сектор и в частност в неговите административни звена и структури.

Дисциплината е хибридна и има редица допирни точки със знания, придобити от студентите във важни области като управление, макроикономика, финанси и бюджетиране, счетоводна отчетност, контрол, одит и др. Освен ключовата предприемаческа компетентност, студентите, изучаващи дисциплината придобиват в немалка част и други компетентности като: математическа, личностна, социална и гражданска.

Логико-методологическият подход при изнасяне на лекционния материал акцентира върху няколко последователни тематични кръга, разглеждащи необходимостта от въвеждане на съвременна концепция при управлението на публичните разходи, теоретичните основи на бюджетирането на всички негови фази-планиране, касово изпълнение, анализ на изпълнението и контрол. Следвайки възприетия интердисциплинарен подход, в изложението се акцентира върху ролята на банковата система при касовото изпълнение на бюджета, класификацията на публичните разходи от различни гледни точки, счетоводното третиране на публичните разходи, както и върху някои аспекти на анализа и контрола върху тях. Особено внимание е отделено на системите за контрол върху публичните разходи и в частност на СФУК (в частта ѝ спрямо разходите), технологията на вътрешния одит, както и на контрола, осъществяван от Сметната палата. Не на последно място е обърнато внимание върху някои насоки за оптимизиране на публичните разходи, както и на особеностите при тяхното управление при децентрализирани и делегирани бюджети, публично-частно партньорство, в условията на извършвана стопанска дейност и при усвояването на средства по сметки на Европейския съюз.

Онагледяването на лекционния материал с примери, както и решаването на конкретни тестове и казуси от практиката на публичния сектор на семинарните занятия съществено намалява абстрактността и позволява лесна адаптация на обучаващите се в специалността към изработването на конкретни управленски схеми, организационни и поведенчески модели в административните звена на публичния сектор.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
Тема 1. Дефиниране на съвременен подход към управлението на публичните разходи		2	2	
1.1.	Критичен преглед на традиционните системи за управление и бюджетиране			
1.2.	Обосновка на необходимостта от въвеждането на управленски подход към процесите в публичния сектор			
Тема 2. Понятие за публичен сектор. Състав и специфика на публичните услуги		2	2	

2.1.	Особености на публичния сектор, влияещи върху неговото управление			
2.2.	Основни разходни политики в контекста на предлаганите публични услуги			
Тема 3. Теоретични основи на бюджетирането в публичния сектор		2	2	
3.1.	Структура и основни компоненти на държавния и на местните бюджети			
3.2.	Етапи на стандартната бюджетна технология			
3.3.	Участници в бюджетния цикъл-роля, функции и компетентност			
Тема 4. Основни концепции и класификации на публичните разходи		2	2	
4.1.	Представа за публичните разходи от позицията на макроикономическата наука			
4.2.	Класификация на публичните разходи			
4.3.	Елементи на бюджетната класификация			
Тема 5. Управленски подходи на фазата на планиране. Изготвяне на програмно-ориентирани бюджети и насоки за тяхното управление		2	2	
5.1.	Програмно бюджетиране и основна терминология. Разработване на подпрограма			
5.2.	Етапи в разработване на подпрограма			
5.3.	Практически нива на програмната логика в бюджетирането			
5.4.	Консолидация и разпределение на разходите при програмен формат на бюджет			
5.5.	Планиране и разходване на бюджетни средства в условията на проектно и програмно бюджетиране			
5.6.	Изготвяне и представяне на отчет за изпълнението на бюджетите в програмен формат			
Тема 6. Понятие за бюджетен лимит за плащания. Основни процедури по защитаване и утвърждаване на бюджетни лимити за плащания на разпоредителите с бюджет		2	2	
6.1.	Съдържание, ред и срокове за представяне в Министерството на финансите на заявките за ежемесечните лимити за плащания			
6.2.	Процедура за корекции на разрешени бюджетни лимити през финансовата година			
Тема 7. Касово изпълнение на плана за бюджетните разходи		2	2	
7.1.	Функции на БНБ и системата на търговските банки при изпълнение на разходната част на съответните бюджети			
7.2.	Концепция на Системата на единната сметка. Технология на плащанията чрез СЕБРА			
Тема 8. Основни насоки в отчетността на публичните разходи		2	2	

8.1.	Особености на отчетността в публичния сектор. Принцип на фондово счетоводство, касов принцип и принцип на текущо начисляване			
8.2.	Счетоводно разбиране за разходите в бюджетните организации			
Тема 9. Публичните разходи и връзката им с БВП и икономическия растеж		2	2	
9.1.	Исторически преглед на концепциите за ролята на държавните разходи в националната икономика			
9.2.	Методи и инструменти за оценка на влиянието на публичните разходи в икономическите процеси			
9.3.	Изследване на връзката публични разходи-БВП-икономически растеж в РБългария			
Тема 10. Анализ на публичните разходи при оценка на ефективността на организациите от публичния сектор		2	2	
10.1.	Подходи за определяне на ефективността от функциониране на бюджетните организации в контекста на публичните разходи			
10.2.	Методи и показатели, характеризиращи ефективността на публичните разходи			
10.3.	Методът „разходи-ползи“ като основен аналитичен инструмент за оценка на ефективността			
Тема 11. Разходни политики в контекста на тригодишните бюджетни прогнози и макрорамката на бюджета		2	2	
11.1.	Методически аспекти при изготвяне на тригодишни бюджетни прогнози в програмен формат			
11.2.	Основни разходни политики в условията на бюджетно прогнозиране			
Тема 12. Контролни аспекти във връзка с ефективното управление на публичните разходи. Вътрешен одит и одит на Сметната палата		2	2	
12.1.	Вътрешен одит в публичния сектор			
12.2.	Одитни процедури на органите на Сметната палата			
12.3.	Специфични контролни и одитни процедури при усвояването и разходването на средства по сметки на ЕС			
Тема 13. Място и роля на системите за финансово управление и контрол (СФУК) в процеса на управление на публичните разходи		2	2	
13.1.	Същност, съдържание и цел на Системата за финансово управление и контрол			
13.2.	Елементи на финансовото управление и контрол			
13.3.	Процедури за предварителен контрол преди поемане на задължения и извършване на разходи			
13.4.	Система на двойния подпис-същност и технологични процедури			

Тема 14. Особенности при управление на публичните разходи при децентрализирани, делегирани бюджети и публично-частно партньорство		2	2	
14.1.	Възможности за управление на публичните разходи при децентрализирани и делегирани бюджети			
14.2.	Публично-частното партньорство като форма за оптимизиране на публичните разходи			
Тема 15. Управление на публичните разходи в условията на извършвана стопанска дейност и усвояване на средства от ЕС		2	2	
15.1.	Проявни форми на стопанска дейност на звената в публичния сектор и тяхното отражение върху публичните разходи			
15.2.	Организационни и отчетни процедури по управлението и усвояването на средства по фондове и програми на ЕС			
Общо:		30	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Разработване на курсова работа по избрана тема	1	40
1.2.	Контролна работа - писмена под формата на тест	2	20
Общо за семестриалното оценяване:		3	60
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит - писмен под формата на тест със затворени и отворени въпроси	1	60
Общо за сесийното оценяване:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		4	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА

1. Захариев, П. и к-в, Бюджетно счетоводство, първо издание, изд. "Гей Принт", Варна, 2015г.
2. Ewan Ferlie, Edoardo Ongaro, Strategic Management in Public Services Organizations: Concepts, Schools and contemporary issues, Routledge Taylor and Francis group, second edition, 2022
3. Salvatore Schiavo-Campo, Government Budgeting and Expenditure Management Principles and International Practice, Routledge, 2017

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА

А. Книги, студии, статии и други научни изследвания:

1. Георгиева, Д., Приложимата база на отчетността в публичния сектор, сп. „Икономическа мисъл”, бр. 5/2016
2. Захариев, П. Специфични особености и характерни принципи на отчетността в организациите от публичния сектор в Р България (Specific features and principles of accounting in public sector organizations in the Republic of Bulgaria), доклад (статия), Международна научно-практическа конференция „Наука и образование” („Science and education”), Нюрнберг, Германия (Nuremberg, Germany), 25 декември 2017 г., научно списание "ЭКОНОМИКА И ФИНАНСЫ", сборник SCIENCE AND EDUCATION Collection of scientific articles Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland/2017, с. 240-244
3. Захариев, П. За използването на нетрадиционни корективни техники и сметки в отчетността на публичния сектор в Република България (On the use of non-traditional corrective techniques and accounts in public sector in the Republic of Bulgaria), доклад (статия), Международна научно-практическа конференция “Problems of the development of modern science: theory and practice”, Мадрид, Испания, 27.04.2018г., научно списание "ЭКОНОМИКА И ФИНАНСЫ", сборник Cartero Publishing House, Spain, 2018, с.83-89
4. Захариев, П. Критичен поглед върху отчитането на някои имагинерни и хипотетични обекти при българските организации от публичния сектор (A critical view on the accounting of certain imaginary and hypothetical objectives in bulgarian public sector organizations), доклад (статия), Международна научно-практическа конференция “Problems of the development of modern science: theory and practice”, Мадрид, Испания, 27.04.2018г., научно списание "ЭКОНОМИКА И ФИНАНСЫ", сборник Cartero Publishing House, Spain, 2018, с.89-95
5. Захариев, П. Дискусионни въпроси относно начисляването на амортизация на дълготрайни активи от бюджетните организации в Р България (Discussion questions regarding depreciation of fixed assets by budget organizations in the Republic of Bulgaria), доклад (статия), Международна научно-практическа конференция „Наука и образование” („Science and education”), Нюрнберг, Германия (Nuremberg, Germany), 25 декември 2017 г., научно списание "ЭКОНОМИКА И ФИНАНСЫ", сборник SCIENCE AND EDUCATION Collection of scientific articles Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland/2017, с.245-249.
6. Захариев, П. Организационни аспекти и счетоводни процедури при усвояването на средства по фондове и програми на Европейския съюз (Organizational aspects and accounting procedures in the implementation of funds and programs of the European union), доклад (статия), Международна научно-практическа конференция „Economics, Business and Social Sciences”, Нюрнберг, Германия (Nuremberg, Germany), 25 декември 2020 г., научно списание "ЭКОНОМИКА И ФИНАНСЫ", сборник Collection of Scientific Articles, Nürnberg, Verlag SWG imex GmbH, 2020
7. Попова-Йосифова, Н., Новости в счетоводната отчетност на бюджетните организации, ДОКЛАД, Научна конференция с международно участие „Хоризонти в развитието на

човешките ресурси и знанието“, 12-14/06/2015, Бургас, Отпечатан в сборник с доклади, том I, с. 504-510

8. Аммосова Т. И. Анализ и меры оптимизации расходов бюджета Российской Федерации. Молодой ученый. 2015. №9.С. 496-498.

9. Красикова, О.А., Управление государственными расходами: исторический аспект, журнал „Основы экономики, управления и права” №1(13), 2014

10. Марусова О.А.Зарубежный опыт программно-целевого управления государственными расходами и возможности его адаптации в России [Электронный ресурс]. <http://www.rane-brf.ru/conference/2012/marusova.pdf>

11. Соляникова С.П. Результативность государственных расходов: проблемы оценки и мониторинга. М.:„Издательский дом Финансы иКредит”, 2014.—с. 49-57.

12. Шобей Л. Г., Волк Д. О. Программно-целевой метод бюджетного планирования в государственном финансовом управлении регионом. *Studia Humanitatis Borealis*. 2014. № 2. С. 91–100.

13. Япаров С.С. Проблемы повышения эффективности государственных расходов. Россия и Санкт-Петербург: Экономика и образование в XXI веке. 2015.—с. 316-319.

14. Abdinasir Ibrahim Ismail, The effect of public expenditure on economic growth: The case of Kenya, JKUAT-SHRD Research Conference 12th and 13th September 2013, p.1-12

15. Bush, Carrie Blanchard; Key, Ellen M.; Eskridge, Robert D. Assessing the impact of city manager ideology on local expenditures, *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, Summer 2016, Vol. 28 Issue 2, p.196-121.

16. David Bevan, Samantha Jane Cook, Public Expenditure Following Disasters, World Bank Policy Research Working Paper, №7355, July 2015

17. Ewan Ferlie, Edoardo Ongaro, Strategic Management in Public Services Organizations: Concepts, Schools and contemporary issues, Routledge Taylor and Francis group, first edition, 2015

18. George Bogere, Jacklyn A. Makaanu, Assessing Public Expenditure Governance A Conceptual and Analytical Framework, ACODE Policy Research Series No. 74, 2016, http://www.acode-u.org/Files/Publications/PRS_74.pdf

19. Irene S. Rubin, The Politics of Public Budgeting: Getting and Spending, Borrowing and Balancing, Eighth edition, SAGE Publication Ltd, USA, 2016

20. Jasper Rosenberg Hansen, Ewan Ferlie, Applying Strategic Management Theories in Public Sector Organizations: Developing a typology, *Public Management Review*, Volume 18, 2016, Issue 1

21. J.Ferreiro, M.Teresa Garcia - del – Valle, Carmen Gomez, An Analysis of the Convergence of the Composition of Public Expenditures in European Union Countries, *The American Journal of Economics and Sociology*, Volume 72, Issue 4, October 2013, pages 799–825

22. Lifeng Zhang , Yucong Ru, Jingkui Li, Optimal tax structure and public expenditure composition in a simple model of endogenous growth, *Journal “Economic Modelling”*, Volume 59, December 2016, Pages 352–360

23. Nadia Farooq, Public Expenditures and Economic Growth: A Case study of Pakistan, *AMERICAN JOURNAL OF SOCIAL AND MANAGEMENT SCIENCE*, 2016, 7(2), p.33-41

24. Sayyed Ehsan Zohoori, Mansour Zarra Nezha, The Relationship between Government Expenditures and Gross Domestic Product in Iran during 1960-2007, Applied Science Reports, 10(1), 2015, p.p.22-26, http://pscipub.com/Journals/Data/JList/Applied_Science_Reports/2015/Volume_10/Issue_1/4.pdf

25. Sacchi A. and Salotti S., A Comprehensive Analysis of Expenditure Decentralization and of the Composition of Local Public Spending, Journal Regional Studies, Volume 50, 2016 - Issue 1, p.93-109

Б. Нормативни актове:

1. Закон за публичните финанси, ДВ, бр. 15/15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.
2. Закон за държавния дълг, ДВ, бр. 93/01.10.2002г.
3. Закон за общинския дълг, ДВ, бр. 34 от 19.04.2005 г.
4. Закон за сметната палата, ДВ, бр.12/13.02.2015г.
5. Закон за вътрешния одит в публичния сектор, ДВ, бр.27/31.03.2006г.
6. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, ДВ, бр.21/10.03.2006г.
7. Закон за местните данъци и такси, ДВ, бр. 117/10.12.1997г.
8. Закон за публично-частното партньорство, ДВ, бр. 45/15.06.2012 г.
9. Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, публикуван в Държавен вестник бр. 101/ 22.12.2015г.
10. БДС 91-00-0292 (0401-1397)/01.09.2000г., МФ, БНБ, относно прилагане на системата “Единна сметка”
11. ДДС № 04/01.04.2010 г. относно изготвяне и представяне на информация от бюджетните предприятия за поетите ангажименти и възникналите (начислените) задължения
12. ДДС №5/30.09.2016г. относно начисляването на амортизации на нефинансови дълготрайни активи от бюджетните организации
13. ДР № 02/13.02.2024г. Указания за съдържанието, реда и сроковете за представяне в Министерство на финансите на заявките за лимити за плащания за 2024г., Министерство на финансите, Дирекция „Държавни разходи”
14. ДР № 01/13.02.2024г. Указания за изпълнение на държавния бюджет и на сметките за средства от Европейския съюз за 2024г.
15. ДДС № 05/30.06.2023г. Обслужване на сметки и плащания на бюджетни организации-основни въпроси и изисквания, процедури за централизация и технология за плащания чрез СЕБРА
16. ДДС № 07/28.11.2023г. Годишно приключване на банковите сметки на бюджетните организации за 2023г. и въпроси, свързани с банковото обслужване през 2024г.
17. ДДС № 03/03.05.2023 г. Относно изискванията за структурата, формата и съдържанието на платежните документи за целите на изпълнение на преводи от/към сметки на бюджетни организации в XML формат съгласно стандарт ISO 20022 кредитен превод
18. Указание на БНБ 03-2014 относно съставяне на платежни документи, април 2014г.
19. Вътрешни правила за организация на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със заповед на министъра на финансите № ЗМФ 175/25.02.2014 г.

20. Приложение 1 към Указание на БНБ и МФ 03-13009 “Централизация на бюджетни средства към БНБ”

21. Приложение 2 към Указание на БНБ и МФ 03-13009 “Достъп до СЕБРА и обмен на данни по бюджетни плащания”

22. Указание на БНБ и МФ за обслужване на сметки на бюджетни организации и бюджетни плащания, София, 2016г.

23. Указания БЮ 03/06.06.2016г. на МФ за формата, съдържанието и сроковете за съставяне и представяне на подробен отчет към полугодieto и годината за изпълнението на програмните бюджети за 2016г. от първостепенните разпоредители с бюджет, които прилагат програмен формат на бюджет

24. ПМС № 5/2012 За разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014–2020 г.

25. ПМС № 62/2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013 г.

26. ПМС № 107 на МС от 10.05.2014 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство за периода 2014 – 2020 г., Обн., ДВ, бр. 42 от 20.05.2014г.

27. ПМС № 179/10.08.2010 г. за определяне на механизма за верифициране на разходите и изплащане на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз

28. ПМС № 330/2011г. за допълнение на ПМС №62/2007 за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативни програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007-2013г.

29. Указания на министъра на финансите ДНФ № 02/10.03.2009 г. относно Сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз

30. Международни счетоводни стандарти за публичния сектор (IPSAS), ИФАК, <https://www.ipsasb.org>

31. Стандарти за вътрешен одит в публичния сектор, Постановление № 71 от 28 март 2014, ДВ., бр. 31 от 4 април 2014 г.

32. Международни стандарти на върховните одитни институции (INTOSAI), www.issai.org